

LA/Petri Jääskinen/HM

10.5.1984

Työeläkelaitoksille

TEL 2 JA 7 §:n MUUTTAMINEN

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta eli työsuhteen ns. teknisestä katkaisemisesta.

Esitys liittyy osana niihin sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyvät kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun.

Esityksessä ehdotetaan TEL:iin lisättäviksi säännökset siitä, että työntekijän siirtyessä työsuhteen jatkuessa täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen työhön tai päinvastoin eläke laskettaisiin täysiaikaisen ja osa-aikaisen jakson osalta erikseen. Tarkoituksena on, että tällaisesta työsuhteesta karttuva eläke vastaisi nykyistä paremmin työntekijän ansiota tässä työsuhteessa.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985. Eläketurvakeskus antaa muutoksista erillisen yleiskirjeen lainmuutosesitysten tultua hyväksytyiksi.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Hallituksen esitys

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys liittyy osana niihin sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyvät kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun.

Esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkelakiin lisättäviksi säännökset siitä, että työntekijän siirtymässä työsuhteen jatkuessa täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen työhön tai päinvastoin eläke lasket-

taisiin täysiaikaisen ja osa-aikaisen jakson osalta erikseen. Tarkoituksena on, että tällaisesta työsuhteesta karttuva eläke vastaisi nykyistä paremmin työntekijän ansiotasoa tässä työsuhteessa.

Muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työntekijäin eläkelain (395/61;TEL) mukaan eläke lasketaan jokaisesta työsuhteesta erikseen työsuhteen pituuden ja siinä maksetun palkan perusteella. Eläkkeen perusteena olevaa palkkaa määrätessä otetaan pääsäännön mukaan huomioon työsuhteen neljän viimeisen kalenterivuoden indeksillä tarkistettut työansiot. Näistä vuosi- ja niiden keskimääräistä kuukausiansiota käytetään perusteena eläkettä laskettaessa. Yleensä näin laskettu eläke on oikeassa suhteessa työsuhteen aikana vallinneeseen ansiotasoon.

Jos työntekijä työsuhteen jatkuessa siirtyy omaehtoisesti täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen työhön tai päinvastoin, hänen eläkkeensä lasketaan tällöinkin koko työsuhteen osalta viimeisten vuosien työansioiden perusteella. Eläkkeen perusteena olevan palkan tarkistaminen TEL:n 7 §:n 2 momentin perusteella vastaamaan työsuhteessa vakiintunutta ansiotasoa ei tällöin tule kysymykseen, jollei ansiotason muutoksen voida katsoa johtuvan poikkeuksellisesta syystä. Eläke saattaa

näin ollen muodostua työntekijän työhistoriaa vastaamattomaksi. Osa-aikatyön, varsinkin palvelualoilla, yhä yleistyessä tulee myös näiden tapauksien lukumäärä lisääntymään.

Jotta eläke myös edellä mainituissa tapauksissa voitaisiin mahdollisimman hyvin suhteuttaa työntekijän aikaisempaan ansiotasoon, ehdotetaan TEL:n 2 §:ään lisättäviksi säännökset työsuhteen jakamisesta, jos työntekijän säännöllisenä pidettävässä työajassa tapahtuu pysyväksi tarkoitettu muutos ja samalla palkka muuttuu eläketurvan kannalta olennaisesti. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan työntekijän katsottaisiin TEL:a sovellettaessa työskentelevän muutoksen jälkeen uudessa työsuhteessa. Tällöin eläke laskettaisiin erikseen muutosta edeltäneeltä ja sen jälkeiseltä työsuhteajaksolta vastaavasti kuin siinä tilanteessa, jossa työaika muuttuu työntekijän siirtymässä toisen työnantajan palvelukseen. Ehdotetun uuden 4 momentin mukaan näin meneteltäisiin myös työajan muuttuessa asteittain, jos vaadittu palkanmuutos on toteutunut enintään kolmen vuoden kuluessa.

Ansiotason muutokseen tulee aina liittyä työ-

ajan muutos, mutta sen ei tarvitse olla yksinomaan työajan muutoksen seurausta.

Työsuhteen jakaminen ehdoterulla tavalla on tarkoituksenmukaista vain niissä tapauksissa, joissa työajan muutoksesta aiheutuva ansiotason muutos muutoin vaikuttaisi olennaisesti työntekijän eläketurvaan. Tämän johdosta edellytettäisiin, että palkan tulee alentua vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousta vähintään yhdellä kolmanneksella.

Uusien säännösten soveltamisen ulkopuolelle jäisivät lyhyet, alle kolme vuotta jatkuneet työsuhteet, koska tällaisten työsuhteiden vaikutus eläkkeen määrään on vähäinen. Menettely ei myöskään koskisi työntekijöitä, joilla ei voida katsoa olevan säännöllistä työaikaa. Säännöllisen työajan muutoksella tarkoitetaan muutosta työajan pituudessa.

Ehdoteruilla säännöksillä ei ole tarkoitus muuttaa TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltamiskäytäntöä. Ehdotuksen mukaan työsuhdetta ei jaettaisi eläkettä laskettaessa erillisiksi jaksoiksi, jos työajan muutos ja siihen liittyvä muutos palkassa ovat aiheutuneet TEL:n 7 §:n 2 momentissa tarkoitetausta poikkeuksellisesta syystä ja myös muut edellytykset eläkkeen perusteena olevan palkan tarkistamiseksi mainitun säännöksen mukaan täyttyvät. Sen vuoksi TEL:n 7 §:n 2 momenttiin olisi lisättävä säännös mainitun momentin soveltamisesta työsuhteen teknisestä katkaisusta huolimatta.

Työsuhdetta käsiteltäisiin yhdenjaksoisena myös, jos eläketapahtuma sattuu kahden vuoden kuluessa työsuhteen katkaisun jälkeen. Tämän

tarkoituksena on erityisesti estää, että katkaisu johtaisi sattumanvaraisesti eläketurvan heikkeneemiseen sellaisissa tapauksissa, joissa tulevan ajan osuus eläkkeeseen oikeuttavasta ajasta on huomattava.

Ehdoterun 2 §:n 5 momentin mukaan työntekijä tai työnantaja saisi hakemuksesta eläkelaitoksesta päätöksen siitä, aiheuttaako työajan ja palkan muutos työsuhteen teknisen katkaisun TEL:ä sovellettaessa. Jos katkaisun edellytykset täyttyvät, vahvistettaisiin tällöin myös sen eläkkeen määrä, joka on karttunut muutosta edeltäneeltä jaksolta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellista merkitystä. Ehdotetuista muutoksista ei aiheudu myöskään työeläkejärjestelmälle merkittäviä lisäkustannuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985. Lakia sovellettaisiin niihin työsuhteisiin, joissa laissa tarkoitettu siirtyminen osa-aikaiseen tai täysiaikaiseen työhön on sattunut voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (500/71), sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 annetuilla lailla (707/65) sekä osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla (934/72 ja 257/81), uusi 3, 4 ja 5 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

2 §

— — — — —
 Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhteessa, muuttuu muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksellä eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen työskentelevän uudessa työsuhteessa, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitettun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta.

Mitä edellä 3 momentissa on säädetty, sovelletaan muiden edellytysten täyttyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynksi, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettua määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Kun tällöin vertailaan eri ajankohtien työansioita, ne tarkistetaan 9 §:n mukaisesti. Sovellettaessa 3 momentin 2 virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 3 tai 4 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva

vastainen eläkeoikeus. Päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä on säädetty.

7 §

— — — — —
 Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetynksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjättäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläketurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden tämän lain alaisten työsuhteiden osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta työntekijä tai edunjättäjä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Jos tulee selvitetynksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 2 §:n 3 ja 4 momentissa on säädetty työsuhteen päättymisestä työajassa tapahtuneen muutoksen johdosta, katsotaan sanotun työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisesti tätä momenttia sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tätä lakia sovelletaan niihin työsuhteisiin, jois-

sa laissa tarkoitettu työajan muutos tai muutoksen ollessa asteittainen ensimmäinen muutos tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1984

Tasavallan Presidentti

Ministeri

Laki

työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (500/71), sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (707/65) sekä osittain muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1972 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla (934/72 ja 257/81), uusi 3, 4 ja 5 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhhteessa, muuttuu muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksellä eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen työskentelevän uudessa työsuhhteessa, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitetun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattuessa ole kulunut kahja vuotta.

Mitä edellä 3 momentissa on säädetty, sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvityksi, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettussa määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Kun tällöin vertailaan eri ajankohtien työansioita, ne tarkistetaan 9 §:n mukaisesti. Sovellettaessa 3 momentin 2 virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 3 tai 4 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva vastainen eläkeoikeus. Päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä on säädetty.

7 §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyn, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjähtäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläkerurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden tämän lain alaisten työsuhteiden osalta, mikäli ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta työntekijä tai edunjähtäjä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Jos tulee selvitetyn, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa.

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyn, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjähtäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläkerurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden tämän lain alaisten työsuhteiden osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta työntekijä tai edunjähtäjä ei ole saanut valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukaista päiväavustusta. Jos tulee selvitetyn, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 2 §:n 3 ja 4 momentissa on säädetty työsuhteen päättymisestä työajassa tapahtuneen muutoksen johdosta, katsotaan sanotun työsuhteen jatkuneen yhdenjakoisesti tätä momenttia sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tätä lakia sovelletaan niihin työsuhteisiin, joissa laissa tarkoitettu työajan muutos tai muutoksen ollessa asteittainen ensimmäinen muutos tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen.